

Tehniška fakulteta Univerze v Ljubljani : 1919–1957. Razstava Zgodovinskega arhiva hi muzeja Univerze v Ljubljani, december 2010 — februar 2011

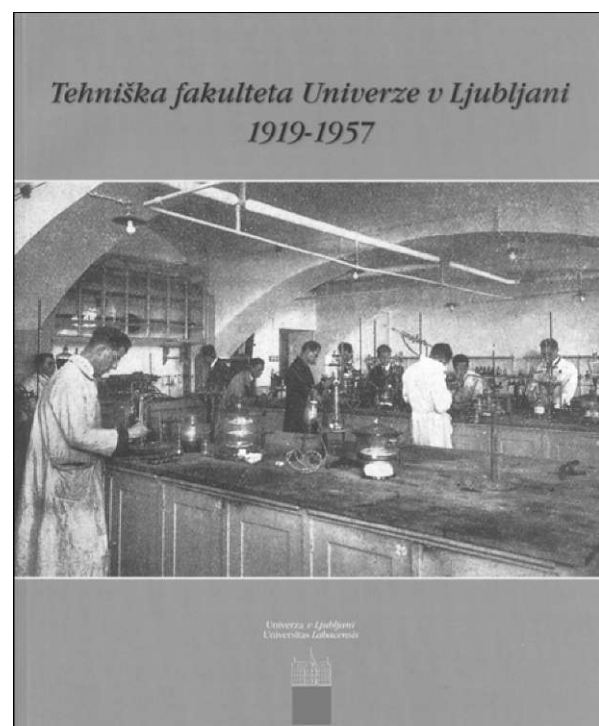
Zadnji dan meseca novembra preteklega leta je bila pred zbornično dvorano v mah sejni sobi ljubljanske univerze otvoritev razstave Tehniška fakulteta Univerze v Ljubljani 1919–1957. To je že četrta na ta način predstavljena članica ljubljanske Univerze, predtem so svoj razvoj v sliki hi besedi orisale razstave o Pravni fakulteti (2003), Biotehniški fakulteti (2007) ter Teološki fakulteti (2008). Nova zadnja tema, ki jo je pripravil Zgodovinski arhiv in muzej Univerze, pa predstavlja Tehniško fakulteto, največjo članico ljubljanske Univerze, ki je delovala le osemindeset let od ustanovitve Univerze, od leta 1919 do leta 1957.

Vsebinsko se razstava deh v dve obdobji. Na prvih dveh panojih obiskovalec spremlja razvoj evropskega visokošolskega in univerzitetnega študija naravoslovja hi tehnike od 16. do začetka 20. stoletja, ki mu je skušal slediti tudi slovenski prostor s študijem slovenskih študentov v tujih visokošolskih hi univerzitetnih središčih in z višješolskimi študiji tehničnih smeri na domačih tleh. Tu v prvem delu študije dr. Jože Ciperle preučuje razvoj hi položaj tehničnih hi naravoslovnih disciplin hi ugotavlja, da so bile nove študijske smeri v univerzitetnih programih oz. preoblikovane discipline na obstoječih visokih šolah povezane z znanstveno hi tehnološko revolucijo 16. in 17. stoletja, li kateri pa so veliko prispevali univerzitetno izobraženi znanstveniki. Pomembno vlogo so imele tudi same univerze, saj so s svojo infrastrukturo (knjižnice, botanični vrtovi, naravoslovne zbirke, secirno orodje, predavalnice za spodbujanje znanstvenih interesov itd.) omogočale znanstveno delo. To niso bile toge organizacije, temveč so znanstveno sodelovale z različnimi posvetnimi akademijami, raziskovalnimi ustanovami, dvornimi astronomi hi astrologi. Tehnika na prelomu 19. in 20. stoletja ni bila predmet visokošolskega izobraževanja, ker je bila večina tehniških šol zunaj univerzitetnega sistema. Vzor za študij tehničnih smeri v Evropi je bila le francoska Politehnična šola v Parizu, ki je postala model visokega šolstva hi vzor na novo nastajajočim tehniškim visokim šolam po Evropi. V drugi polovici 19. stoletja se je hitro povečevalo število nemških tehniških visokih šol hi krepila se je njihova izobraževalna politika, posebno na področju tehnike, ki je bila predmet občudovanja. Ob začetku 20. stoletja pa so visoke tehniške (inženirske) šole kljub odporom univerz dosegle v večini evropskih držav položaj, ki je bil enak ah vsaj primerljiv s položajem univerz, saj so imele tudi pravico do podeljevanja doktorskih nazivov.

Drugi del razstave je posvečen ljubljanski Univerzi oz. njeni Tehniški fakulteti hi ga je študijsko pripravila ter ustrezno razstavno opremila Tatjana Dekleva. Sega v obdobje priprav na ustanovitev univerze, ko

so bih za slušatelje tehniških smeri študija organizirani tehniški visokošolski tečaji na Obrtni šoh v Ljubljani. To je bil začetek prvih univerzitetnih predavanj za tehnike. Pobudo za ustanovitev so prevzeli Društvo inženirjev hi aktivni posamezniki. Številni izmed njih so kasneje poštah profesorji. Z ustanovitvijo Univerze s petimi fakultetami je nastala kot njena članica tudi Tehniška fakulteta hi imenovala prve matičarje (dr. Iliiarda Zupančiča, dr. Karla Hhiterleclinerja dr. Maksa Samca hi dr. Milana Vidmarja). Ti so skupaj z drugim učnim osebjem poskrbeli za organizacijo fakultete in prevzeli priprave za čimprejšnji začetek dela. Zagotovili so primerne prostore, zaposlili ustrezno profesorsko osebje, pripravili študijske načrte hi izpitne rede. Redna predavanja na vseh petih oddelkih hi geodetskem tečaju Tehniške univerze so se začela decembra 1919. V obdobju med vojnama se je Tehniška fakulteta nenehno soočala z grožnjami centralne oblasti, da bo okrnjena ah celo ukinjena. V letih 1950–1954 je bila zunaj okvira univerze hi je delovala kot samostojna Tehniška visoka šola s petimi fakultetami. Leta 1954 je bila Tehniška fakulteta obnovljena hi tri leta ponovno združena v Univerzi. Leta 1957 so iz njenega sestava nastale samostojne fakultete: Fakulteta za arhitekturo, gradbeništvo hi geodezijo, Fakulteta za elektrotehniko hi strojništvo, Fakulteta za rudarstvo, metalurgijo hi tehnologijo hi Naravoslovna fakulteta.

Razstava na desetih razstavnih panojih nam skupaj z lično oblikovanim katalogom predstavi tehniške usmeritve študija v Evropi hi na Slovenskem, ki so se pri nas kot lahko razberemo iz razstavljenih doku-

mentov, oblikovale še pred ustanovitvijo Univerze. Za obiskovalca je zanimiva predstavitev šestih študijskih disciplin Tehniške fakultete: gradbenega oddelka, strojno-elektroteliniškega oddelka, arhitekturnega oddelka, kemijskega oddelka, rudarskega oddelka in kulturno-geodetskega s fotografskim in spisovnim gradivom. Med fotografijami najdemo posnetke poslopij prvih tehniških visokih šol po Evropi: v Franciji, Češki, Avstriji, Nemčiji, Švici, Angliji, jezuitskega kolegija in liceja v Ljubljani ter prve prostore fakultet ljubljanske Univerze: Obrtne šole na Aškerčevi cesti, poslopje hidro tehničnega odseka gradbenega oddelka Tehniške fakultete, poslopje strojnega oddelka Tehniške fakultete. Razstavo vizualno in v vsebinskem pogledu dopolnjujejo še fotografije profesorjev in študentov v laboratorijih, risalnicah, na ekskurzijah ter od spisovnega gradiva učni načrti, sezname javnih predavanj, matrice, zapisniki sej sveta Tehniške fakultete, zakoni ter učbeniki, knjige idr.

Gradivo za vsebinski del razstave večinoma hrani Zgodovinski arhiv in muzej Univerze, del gradiva pa je mogoče najti tudi pri posameznikih ki v drugih kulturnih ustanovah. V katalogu je poleg vsebinskega dela in seznama kterature še popis razstavljenega gradiva. Katalog je preveden v nemški ki angleški jezik.

Tea Arthur

Planinski svet in narava skozi fotografski objektiv Franca Vogelnika (15. 9. 2010 - september 2011, Pokrajinski arhiv Maribor)

Razstava je na ogled v razstavišču PER GRADUS Pokrajinskega arhiva Maribor. Ideja za pripravo razstave je nastala ob popisovanju diapozitivov ki fotografij, ki jih je avtor predal Pokrajiskemu arhivu Maribor. Franc Vogelnik se je rodil v Mariboru ki tu tudi živi. V Ljubljani je študiral slavistiko. Diplomiral je leta 1962. Dekl je kot vzgojitelj v Domžalah, bil korektor ki lektor ter urednik pri Založbi Obzorja v

Mariboru, klasifikator v Univerzitetni knjižnici v Mariboru, mediotekar na Pedagoški akademiji v Mariboru, vodja službe za odrasle v Mariborski knjižnici. Delo pri založbi mu je odprlo pot v prevajanje iz srbohrvaščine, češčine, ruščkie, francoščine ki nemščine. Prevajal je tudi planinsko kteraturo. Uredil je več planinskih zbornikov ki vodnikov. Prevedel je tudi Puffovo monografijo o Mariboru iz leta 1847 (rokopis 1846).

Že v otroških letih je z očetom hodil na izlete po Pohorju ki Kozjaku. Kot najstnik je z zanimanjem prebkal delo Frana Mišica o Pohorju ter mistične Pohorske pravljice Jožeta Tomažiča. Hrepenenje po odkrivanju skritih koticov Pohorja ter ljubezen do narave ki gora sta ga globoko zaznamovala in usmerjala njegovo življenjsko pot. Že kot petošolec je obiskoval fotografski tečaj. Med planinarjenjem, izleti ki sprehodi doma ki na tujem je zbral bogato zbkko diapozitivov, predvsem iz gorskega sveta, vzhodne Slovenije ki motivov Maribora. Imel je več kot sto predavanj po Sloveniji, sodeloval je na seminarjih, gorniški tečajih, skrbel za izobraževanje planinskega narasčaja, pripravil več fotografskih razstav. Fotografije je objavljaj ob svojih člankih v Planinskem ve stoiku ki drugod. Naravne znamenitosti ki rastlinske redkosti Pohorja je spoznaval pod mentorstvom someščana Mkka Soštariča, strokovnjaka za varstvo narave.

Ob otvoritvi razstave je zbrane nagovorila dr. Slavka Tovšak, dkektorica Pokrajiskega arhiva Maribor. O svojem življenju ki delu pa je govoril tudi sam. Opisal je delo prevajalca ki urednika v času, ki je bil drugačen kot danes. Spomnil se je svojega prvega fotoaparata, števikili planinskih poti, udeležbe (leta 1976) v mariborski alpinistični opravi na Kavkaz in odpravi jeseniških planincev v Pkeneje leta 1978.

Razstavo sem pripravila Sabkia Lešnik. Razstavljene so Vogekiikove barvne fotografije planinskega, gorskega sveta ki cvetja ter zdravikiili rastlin. V fotografski objektiv je ujel motive Pohorja, Karavank, Julijskih Alp, pa Bistriški Vkitgar, Boč, Krmo, Olševo, razgled z lladulie ter razgled z Uršlje gore. Njegovo zanimanje za naravo nazorno prikazujejo fotografije znamenitih ki zavarovanki rastlin na Slovenskem, kot so svečnik na Pohorju, teloli, preobjeda, Zoisova zvončka, avrikelj, veliki zvonček. Ob fotografijah so navedeni podatki o rastlinah (leto prvega zavarovanja, čas cvetenja, ogroženost, rastišče, razšjenost v Sloveniji, druge zanimivosti). Razstavo končuje fotografija Maribora s Pekrsko gorco.

Razstava se vije po stopnišču Pokrajiskega arhiva Maribor. Obiskak so jo razkčni obiskovalci. Eden od njih je v knjigo vtisov zapisal: »*Lepola roposebno v planinah, je neprecenljiva. In V ranče k jih je cenil in jih ceni se danes*«.

Sabina Lešnik